

Kako smo začeli

IZPOLNITEV PLANA ZA MESEC JANUAR KAŽE NA SLAB ZAČETEK

Mesec januar je za nami. Podatki kažejo, da v tem mesecu nismo realizirali naših pričakovanj. Družbeni plan proizvodnje po razrezu za mesec januar smo dosegli le 94 %. Plan realizacije za mesec januar pa je izvršen s 97 %, čemur je vzrok predvsem nizek izvoz, kjer smo dosegli plan le 72 %. Število zaposlenih v primerjavi z mesecem decembrom je poraslo za 2 %. Na koncu meseca januarja so bile terjatve do kupcev za 13 % višje od terjatev ob koncu decembra lanskega leta, obveznosti do dobaviteljev pa za 5 %. Obrat I je presegel svoj proizvodni plan, medtem ko je obrat II — emajlirnica, pocinkovalnica in surovinski oddelek dosegel plan s 96 % proizvodnje finalnih izdelkov. Opozoriti je potrebno na težave tega obrata zaradi izpada konti peči in stiskalnice, kar je kljub delu ob nedeljah in prosti soboti imelo negativne posledice na izvršitev plana tega obrata za mesec januar.

Delavnica radiatorjev v obratu III je izpolnila operativni plan proizvodnje s 97 %, ta rezultat pa lahko štejemo za uspešen zaradi neugodnega asortimana proizvodnje. Plan proizvodnje kotlov je bil dosežen po količini in asortimanu. Pri prodaji kotlov na trda goriva je trenutno prišlo do zastoja, tako da je skoraj enomesečna proizvodnja te delavnice vskladiščena v delavnici, kar ovira normalni potek proizvodnje.

Proizvodnja oljnih peči je bila v mesecu januarju le za dve peči pod planom. Za to proizvodnjo je posebnega pomena redna in pravočasna preskrba montažnega traku z vsemi potrebnimi sestavnimi deli, kar v mesecu januarju ni vedno bil slučaj. Toda upamo, da se bo to stanje izboljšalo z ozirom, da gre za prve začetke te proizvodnje pri nas.

Obrat odpreskov in koles je presegel plan po količini za 2 %. Proizvodnja v obratu V je bila v mesecu januarju zado-

voljiva, vendar je čutili pomanjkanje naročil za ta obrat. Pri proizvodnji v obratu VI v Kruševcu je nastopil resnejši problem v izpolnjevanju plana zaradi zastoja v dobavi repromateriala.

Ob dejstvu, da nismo izpolnili plana dohodka zaradi manjše proizvodnje v preteklem mesecu ter da bodo izplačila osebnih dohodkov za januar presegla planirani nivo, lahko ugotovimo, da s takšnimi rezultati ne moremo biti zadovoljni. Takšno stanje ima za posledico ustvarjanje manj sredstev za sklade, ki so nam nujno potrebni za regeneracijo in razvoj podjetja. Upajmo, da nas bo takšno stanje prisililo, da vse diskusije in prizadevanja preusmerimo s področja delitve sredstev na področje ustvarjanja teh. Če bomo ustvarjali malo sredstev za delitev ob delitev vedno problem, če pa bomo ustvarili več sredstev, bo delitev manj problematična.

CD

OB ROBU

Letni občni zbori sindikalnih podružnic po delovnih enotah so večidel za nami. Ob zaključku redakcije ugotovljamo, da občnega zbora še nista imela služba tehniške kontrole in sektor priprave proizvodnje. Občni zbor za delovno enoto SPP je bil pred dnevi sicer že sklican, vendar zbor ni bil sklepčen. Od 400 članov kolektiva te enote, je bilo navzočih 12, od tega štirje, ki so zbor pripravili in le 8 članov. Zakaj tako?

Na vprašanje ni tako preprosto odgovoriti, čeprav ugotovljamo, da je nezainteresiranosti ljudi do neke mere celo več kot prej. Slaba udeležba na občnih zborih in celo nesklepčnost zbora v sektorju priprave proizvodnje, pa je brez dvoma tudi odraz odnosa delavec — sindikalna organizacija. Dejstvo je, da dejavnost sindikalnih organizacij ostaja še vedno na slepem tiru, čeprav je zadnje obdobje namenilo prav družbenim organizacijam poglavitno vlogo in kvalitete spremembe.

Sindikalno organizacijo — kot našo organizacijo — bomo lahko vzeli povsem za svojo, če bo delo v prihodnjem obdobju bolj zaživel. Prav od te organizacije pa lahko pričakujemo, da bo prispevala z novo dejavnostjo tisto, kar danes

še pogrešamo. To pomeni, zavzemati se za skupne težnje, skrbeti za obveščanje ljudi v vseh oblikah, kjer naj bi bila prav naloga sindikata, da postavlja vprašanja in odgovore posreduje članom organizacije. Če se danes še vedno ustavljamo ob odnosih, prestopkih, očitkih, kaj kdo ni naredil in ne dela, pa bi moral, pri tem pa se dosledno izogibamo imenovanju krivcev, potem je sedaj čas, da sindikalna organizacija s točnim obveščanjem in s podatki, s katerimi bo le nalila čistega vina, pokrene to vprašanje. V tovarni je vedno kakšna nova razburljiva vest, večidel so vsaj napihnjene, če ne že kar izmišljene, škodujejo pa našemu skupnemu delu. Ne bi smeli dovoliti, da takšne stvari zastrupljajo ozračje, še posebno ne sedaj, ko bi morali naše napore osredotočiti na kar najboljše gospodarjenje v novih pogojih, na čim višje dosežke v proizvodnji, tako za domači trg kot za tujino. To je naša naloga, ko bomo ustvarili, bomo lahko delili, in če bo za delitev dovolj, ne bomo kazali drug na drugega, češ, koliko je dobil.

Nekoč smo že napisali, da naj bi nesoglasja ostala pred vrati, danes to le ponavljamo. Naj nam pri delu ne gre več za to, kdo bo koga, ampak da bomo dobri naredili. Vendar vsaj zadnji odstavek ne velja vsem tistim, ki stojijo za stroji, ob šlikerju, traku itd itd.

Eva Orač

ZADNJA SEJA UPRAVNEGA ODBORA

POSLOVNO POROČILO ZA MINULO LETO NA REŠETU

V četrtek, 9. in v petek, 10. februarja je upravni odbor obravnaval poslovno poročilo za leto 1966. Iz poročila je razvidno, da smo v minulemu letu boljše gospodarili kot smo predvidevali, da bomo lahko, pod zaostrenimi pogoji. Izjema pri tem so le osebni dohodki, kjer smo se z delitvijo v II. polovici minulega leta zaleteli. Vedno bolj pa ugotavljamo, da se že močno poznajo vplivi gospodarske reforme.

Upravnemu odboru sta obrazložila gospodarjenje in predlog delitve sredstev Drago Mravljak in Viktor Piliš. Pri obravnavanju predloga delitve se je razveljavila zelo živahna razprava, ki je pokazala, da se letos ponovno močno zastrujejo pogoji gospodarjenja, in da se bomo morali do neke mere odreči marsikateri akciji odnosno ugodnosti, ki je doslej pogojevala naš splošni standard.

Še bolj burna razprava je bila drugi dan, ko je upravni odbor sprejemal smernice za nadaljnje delo, ki jih bo predložil centralnemu delavskemu svetu.

O samem poslovnem poročilu in smernicah bomo poročali v prihodnji številki Emajlirca, ko bo predlog poslovnega poročila že obravnaval tudi centralni delavski svet.

IZ VSEBINE TE ŠTEVILKE:

- Občni zbori po sindikalnih podružnicah
- Plan razvoja podjetja
- Društvo ekonomistov v EMO
- Kaj je pokazala anketa o varstvu pri delu
- Poostrena merila za delitev osebnih dohodkov
- Odslej: trakovi za obračun osebnih dohodkov

SINDIKALNI OBČNI ZBORI

OBRATA IV ODPRESKOV IN KOLES

Zivalna razprava po poročilu o delu odbora se je razvila v smislu boljšega dela sindikalnega odbora. Sindikat bi se moral bolj zanimati za delovno disciplino, da bi z povečano disciplino dosegli tudi večje osebne dohodke. Naloga sindikata je tudi zanimanje za delavce, ki so v bolniškem stanju, da se tistim, ki so v težavah tudi pomaga.

V razpravi so ugotovili, da je sindikalni odbor sodeloval pri prvodajalni akciji in rekreaciji. Postal je bolelne delavce na odhiti na morje in v hribe. Stroške za te delavce je plačala sindikalna podružnica.

Razprava je nanizala tudi nekatere pomanjkljivosti, kot uređitev skladišnega prostora in vprašanje službe izdajanja drobnega orodja, kar pa zadeva že v proizvodnjo.

Stor Franc

V EE 8

Na sindikalnem občnem zboru orodjarne, ki je bil 27. januarja, je dosedanji predsednik Erih Saleker podal poročilo o delu odbora, ki je predstavljal bivšo 7. EE — torej vse vzdrževalne obrate. Lampe Franc pa je podal kratek pregled o delu občinskega odbora. Po razpravi je bil izvoljen nov odbor, ki ga sestavljajo tovariši Alojz Arzenšek — predsednik, Martin Jaušovec, Konrad Cvirn in Zvone Seles — člani. Nadzorni odbor pa sestavljajo Ernest Rojc, Franc Koštomaj in Albin Židan.

PODRUŽNICE ADMINISTRATIVNO-UPRAVNIH ENOT

V sredo, dne 1. II. so se sestali člani administrativno-upravne enote v kletnih prostorih upravnega poslopja, da konstituirajo odbor svoje sindikalne podružnice. Do sedaj so bili namreč člani sindikalne podružnice, ki je obsegala celotno bivšo ekonomsko enoto 8.

Kljub temu, da so bili o sestanku obveščeni pismeno in ustno prek svojih predstavljenih, udeležba na sestanku ni bila zadovoljiva. Sestanka se je udeležilo komaj 54 oseb od 218 zaposlenih v administrativno-upravni enoti.

Po udeležbi pa vkljub temu niso bili v primerjavi z ostalimi enotami bivše ekonomske enote 8 poslednji.

Po poročilu o delovanju odbora sindikalne podružnice EE 8, ki ga je podal dosedanji predsednik odbora Silvo Košir, je delovni predsednik Ivan Cendak nakazal probleme, o katerih naj bi se razvila razprava. V razpravi so bile nakazane nekatere pomanjkljivosti pri delu dosedanjega odbora. Razprava naj bi služila tudi kot napotek za delo novemu odboru sindikalne podružnice administrativno-upravnih enot, ki je bil v nadaljevanju na predlog kandidacijske komisije in z dopolnitva-

mi članov, izvoljen, na čelu s predsednikom Francem Mahnetom.

Srečko Jamnišek je kot odbornik občinske skupščine nato v daljšem referatu orisal dosežanje delo občinske skupščine v času zadnje mandatne dobe ter z razumljivimi besedami raztolmačil navzočim srednjeročni plan razvoja celjske občine.

V nadaljevanju so člani evidentirali naslednje tovariše za sproščeno mesto občinskega odbornika: Draga Mravljaka, Toneta Ivaniča in Iva Brenčiča.

Milan Zupanek

1967—leto varstva pri delu

Centralni svet Zveze sindikatov Jugoslavije je proglasil leto 1967 v vsej državi za leto varstva pri delu. Soglasnost so dali Zvezni sekretariat za delo, za tem Zvezna inspekcija dela in Jugoslovanska skupnost za pospeševanje varstva pri delu.

Kot poudarjajo v sindikatu, morata biti večja produktivnost in racionalizacija dela nujno spremljani tudi z ustreznimi merami za zaščito zdravja in delovne sposobnosti zaposlenih. Le tako se je mogoče izogniti ne samo nesrečam pri delu in obolenjem, temveč tudi znanim materialnim škodam, ki jih povzročajo nezadostno zaščiteni delavci, ne da bi bili pri tem sami krivi, gre pa vse to

tudi na rovaš naše družbene skupnosti.

To vprašanje bodo obravnavali tudi na 5. svetovnem kongresu za preprečevanje nesreč pri delu in profesionalnih obolenj, ki bo julija letos v Zagrebu.

Če sodimo po programu sindikata, bodo večji del bremena v izvajanju te velike akcije nosile delovne organizacije. Te bodo morale konkretno voditi skrb za vsa delovna mesta, na katerih obstoja nevarnost ne-

sreč pri delu ter poklicnih in drugih obolenj delavcev. Enako mero pozornosti bodo morale delovne organizacije posvetiti tudi varstvu zdravja zaposlenih, kakor tudi vprašanjem materialnih izgub, ki nastajajo prav zaradi nezadostnega investiranja in adaptacij delovnih prostorov ter preskromne nabave zaščitnih sredstev in ne nazadnje tudi zaradi neustreznega izobraževanja zaposlenih in spoštovanja normativnih aktov o varstvu pri delu.

Evidentiranje kandidatov

ZA ODBORNIKE DELOVNE SKUPNOSTI
OBČINSKE SKUPŠČINE

Odbornikoma delovne skupnosti občinske skupščine Korošec Viliju in Jamnišek Srečku poteče štiri-letna mandatna doba. Vili Korošec je bil izvoljen za odbornika v 7 volilni enoti (delavnica predelovalnica kovin), Srečko Jamnišek pa v 9 volilni enoti (ta enota zajema področje služb — sektor priprave proizvodnje, prodajo in zunanjo trgovino, tehnično kontrolo itd.). Po ustaljenem volilnem sistemu volimo polovico odbornikov za občinsko skupščino vsaki dve leti, mandatna doba pa traja štiri leta.

Ker bodo kandidacijski zbori volilnih enot, ki volijo nove odbornike verjetno že ta mesec, je bilo nujno, da predhodno

opravimo evidentiranje kandidatov. To smo že storili in je za 7 volilno enoto evidentiran za kandidata Dvoršak Stane, za 9 volilno enoto pa kar štirje, in sicer: Brenčič Ivo, Žuraj Marjan, Mravlak Drago in Ivanič Tone. Na kandidacijskih zborih bomo odločili, kateri evidentirani kandidati pridejo na kandidatsko listo, pri volitvah pa bomo videli, kateri kandidat bo izvoljen za odbornika. Tistim, ki bodo izvoljeni želimo, da bi opravičili zaupanje volivcev in da bi z njimi nenehno kontaktirali, kot odborniki pa aktivno sodelovali v delu občinske skupščine.

Franjo Panza

Osnovano društvo ekonomistov v EMO

V soboto, 4. februarja je bilo ustanovljeno društvo ekonomistov v našem podjetju, ki bo v bistvu sekcija društva ekonomistov Celje. Osnovni namen ustanovitve društva je v tem, da združuje in angažira ekonomiste in vse tiste, ki se ukvarjajo z ekonomskimi vprašanji na izmenjavo mišljenj o najaktualnejših gospodarskih in družbenih problemih v kolektivu in izven kolektiva. Društvo naj bi bilo organizator raznih strokovnih predavanj in ekskurzij, ki naj prispevajo k izboljšanju strokovne ravni naših sodelavcev. Večji kontakti med samimi ekonomisti, izmenjava mišljenj in bolj vplivna beseda na gospodarska in družbena dogajanja ter na pojave in procese za katerih reševanje so ekonomisti posebej kvalificirani, predstavlja novo kvaliteto v njihovem bodočem delu. Ustanovni zbor društva je izvolil tudi devetčlanski odbor, ki bo z ozirom na začetek nove oblike dela, imel dovolj priložnosti, da opraviči zaupanje, ki mu ga je dal zbor društva. V prvi odbor so bili izvoljeni: Jože Turnšek, Ivanka Zajc, Rafael Celik, Ivan Cendak, Milan Zupanek, Viktor Piliš, Marjan Piliš, Rafko Gregorc in Janez Špés.

Do konca meseca februarja naj bi se po dogovoru sestel odbor, ki bi izvolil predsednika društva ter zastavil plan dela. Društvo pa bi pričelo z delom marca tega leta.

Cedo Deletič

PLAN RAZVOJA PODJETJA

ZA OBDOBJE 1966-1970 SPREJET S STRANI VODSTVA IN CENTRALNIH SAMOUPRAVNIH ORGANOV

UVOD

Namen in zasnova plana

Plan razvoja našega podjetja v obdobju 1966-1970 je bil dokončno sprejet na seji CDS 27. januarja letos. Vendar je naša želja, da ta plan sprejme celotni kolektiv kot svojo obvezo, ker šele takrat lahko računamo, da ga bomo bili uspešno izvršili. Zato bomo poskušali v tem sestavku prikazati članom kolektiva najvažnejše ugotovitve iz tega plana.

S planom razvoja našega podjetja so določene osnovne smerice razvoja podjetja v času do leta 1970. Izdelavo tega plana je narekovala potreba nujne opredelitve smeri razvoja, kako bi se zagotovila najboljša smotrnost investicijskih vlaganj in poslovne aktivnosti ter njihov najboljši učinki, za porast osebne in kolektivnega standarda in ustvarjanje več sredstev za še hitrejši in bolj uspešen nadaljnji razvoj. Plan razvoja podjetja je nastal tako, da je bil za vsako proizvodno grupo izdelan razvojni plan, nato pa je kot optimalna sinteza razvojnih planov posameznih grup bil izdelan plan podjetja kot celote. Kot osnova za izdelavo plana razvoja so služile strokovne analize v glavnem vseh področij, kar je omogočilo izdelavo racionalnih zaključkov plana (analiza poslovanja v zadnjih desetih letih, analiza tržišča, kapacitet, rentabilnosti, potrebnih vlaganj in razpoložljivih sredstev). Nestabilen ekonomski sistem in tržne razmere, pomanjkanje podatkov ter neodgovornost posameznih služb, pa so bile glavne težave pri izdelavi tega plana. Vendar so kljub tem pomanjkljivostim v planu upoštevani bistveni vplivni faktorji, ki jih je bilo v danih razmerah možno predvideti.

NEKATERI POKAZATELJI IZ DOSEDANJEGA RAZVOJA PODJETJA

Za preteklo razvojno obdobje je značilno, da se razvojno podjetja ni povečala takšna pozornost kot je njegov pomen in se je podjetje razvijalo bolj spontano kot načrtno. Posebno zahtevni pogoji poslovanja so zaradi iztrošenosti strojnega parka in slabe akumulativnosti dobro idoče proizvodnje, zaradi plafoniranih cen in visokih družbenih dajatev, imeli za posledico, da je podjetje prišlo v situacijo, ko v pogledu razvoja ne more realizirati niti najbolj potrebnih vlaganj. Po osvoboditvi so bila vlaganja v regeneracijo, modernizacijo in razvoj minimalna. Že koncem leta 1959 je dosegal odpisanost energetskih naprav 82,5%, odpisanost delovnih strojev pa 79,5%.

Zato je podjetje leta 1959 pristopilo k rekonstrukciji. Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev je podjetje realiziralo le prvi del prve etape plana rekonstrukcije. Ta del programa je bil finansiran predvsem iz lastnih sredstev, kar pa se je negativno odrazilo na standard članov delovnega kolektiva posebno v letu 1962.

Povprečni letni porast količinske proizvodnje v zadnjih desetih letih je znašal 17,4%, porast celotnega dohodka pa 19,1% pri 8,3% porastu delovne sile. Čeprav so ti rezultati pozitivni, niso še povsem zadovoljivi, saj je družbeni proizvod naraščal povprečno le 2% hitreje od porasta zaposlenih. Skoraj 50% količinskega porasta proizvodnje pa je bil rezultat zaposlovanja nove delovne sile.

Na področju nagrajevanja niso bili urejeni odnosi v skladu z ekonomskimi kriteriji. Osebnih dohodki so namreč naraščali veliko hitreje kot je porasla produktivnost, čemur je botroval predvsem porast življenjskih stroškov. Tako je celotni dohodek naraščal povprečno letno po zaposlenem v letih 1959 do 1965 za 8%, neto povprečna letna izplačila na zaposlenega pa za 37%. Po krizi leta 1962, ko se realni osebni dohodki v povprečju po zaposlenem niso povečali, je v letu 1963 in 1964 prišlo do relativno občutnega porasta realnih osebnih dohodkov, medtem ko so leta 1965 celo padli za 8%.

Materialni stroški so naraščali s hitrejšo dinamiko 27,8% povprečno letno v zadnjih desetih letih pri povprečnem letnem porastu celotnega dohodka za 19,1%.

Takšno stanje je onemogočalo formiranje več sredstev za regeneracijo, modernizacijo in razvoj podjetja.

V kadrovskem pogledu se je podjetje začelo šele v zadnjem času krepiti. V letu 1965 so bili le 4 inženirji na tisoč zaposlenih (v SSSR že leta 1959 17 inženirjev na 1000 zaposlenih).

Nekatere službe, brez katerih si ni možno zamisliti racionalnega poslovanja, pa so bile organizirane šele v zadnjem času:

plansko analitska, razvojna in organizacijska.

V preteklem poslovnem obdobju so manjkala realna merila, stimulacije in odgovornosti delovnih enot in posameznikov za količino, kakovost in rok izvrševanja delovnih nalog. V merjenju poslovnih rezultatov pa so prevladovali naravni kriteriji in se je šele v zadnjem času začelo z analizo stroškov kot bistveno komponento za povečanje dohodka. Nekatere osnove, ki so nujno potrebne za realno uspešno in ažurno reguliranje poslovanja še niso urejene tako, kot bi morale biti.

Z ozirom na velike potrebe in male možnosti je za dosedanja vlaganja značilen tudi pojav drobljenja sredstev. Kar zadeva osvajanje novih proizvodov in razvoja sploh, se je ta uveljavljala bolj spontano, brez jasnejšega razvojnega koncepta.

POSLOVNA POLITIKA

Smernice bodoče poslovne politike

Plan razvoja podjetja zahteva:

— poslovanje podjetja, predvsem na področju razvoja, mora v bodoče sloneti na jasno izdelanih načelih in programski politiki;

— urediti se morajo osnove za uspešno in ažurno reguliranje poslovanja (sistem evidence, obračuna, statistike in kalkulacije);

— nujno je posvetiti pozornost organiziranemu in sistematičnemu vplivu na znižanje stroškov poslovanja;

— rezultati poslovanja se naj merijo predvsem z vrednostnimi kazalci (porast skladov za regeneracijo in razvoj podjetja, porast osebnih dohodkov, produktivnosti, ekonomičnosti in rentabilnosti);

— osebni dohodki ne smejo naraščati neodvisno od porasta produktivnosti;

— številčno in kadrovsko se mora ojačati organizacijska služba, da bo lahko kos nalogam s področja organizacije poslovanja našega podjetja;

— potrebno se je izogibati drobljenju investicijskih sredstev ter težiti za kompleksnejšim reševanjem posameznih problemov s posebnim poudarkom na odpravljanju ozkih grl in racionalizacije tehnoloških postopkov v proizvodnji;

— potrebno je izboljšati kvalifikacijsko strukturo in kvalifikacijski nivo zaposlenih;

— kooperaciji, integraciji in poslovnemu sodelovanju z drugimi podjetji, se mora posve-

čati organizirana in sistematična skrb;

— v cilju izboljšanja preskrbe z obratnimi sredstvi moramo voditi več računa o optimizaciji materialnih zalog, zalog polizdelkov in gotovih izdelkov ter o odnosih v kreditiranju kupcev in dobaviteljev;

— neperspektivne artikle moramo izključevati iz proizvodnega programa, na perspektivnih artiklih opravljati izboljšave, bodisi estetske ali funkcionalne ter vključevati v proizvodni program nove več vredne proizvode;

— racionalizacije tehnoloških postopkov ter uvajanje avtomatizacije na obstoječih strojih in racionalizacije v organizaciji proizvodnje oziroma poslovanja sploh, morajo v bodoče predstavljati posebno skrb strokovnih služb;

— doseči je potrebno čim večjo unifikacijo domačega in izvoznega asortimana na bazi kvalitetnega premika proizvodov in tehnologije proizvodnje;

— zaostri odgovornost delovnih enot in posameznikov za količino, kakovost in rok opravljanja delovnih nalog;

— problemi proizvodnje in uspehov poslovanja ter izvrševanja planov morajo biti poglobljena tema na sejah samoupravnih organov in družbeno političnih organizacij; diskusije okrog delitve ne smejo in ne morejo mimo in neodvisno od problemov proizvodnje in poslovanja sploh;

— v odvisnosti od pogojev moramo izvesti tudi materialno decentralizacijo samoupravljanja v cilju, da pride na površje ustvarjalna iniciativa slehernega člana našega kolektiva pri ustvarjanju in gospodarjenju s sredstvi.

Cilji poslovne politike

Cilji poslovne politike, ki jih zasleduje srednjeročni plan razvoja podjetja do leta 1970, bi bili naslednji:

a) zagotovitev tehničnih pogojev proizvodnje za izkoriščanje obstoječih kapacitet na vsaj enakem nivoju kot jih podjetje trenutno izkorišča;

b) utrditev tržnih pozicij za tiste proizvodne grupe oziroma proizvode, pri katerih so te pozicije resneje ogrožene;

c) povečanje materialne baze podjetja s povečanjem količine in kvalitete proizvodnje, predvsem z odpravo ozkih grl in vskladitvijo kapacitet v proizvodnji, z izboljšavami v tehnologiji ter z vključitvijo v proizvodni program novih več vrednih proizvodov.

(Nadaljevanje na 4. strani)

PLAN RAZVOJA PODJETJA

(Nadaljevanje s 3. strani)

TRZIŠČE

Možnosti plasmana proizvodnje

Analize tržišča o potrebah in možnostih plasmana kažejo, da bo tudi v bodočem srednjeročnem planskem obdobju obstajalo zelo ugodno povpraševanje po asortimanu proizvodov, ki jih naše podjetje ima v proizvodnem programu. Zaradi že zelo razvite domače konkurence, v glavnem v vseh proizvodnih grupah iz proizvodnega programa podjetja ter zaradi liberalizacije uvoza, bo možnost plasmana proizvodov našega podjetja vedno bolj odvisna od konkurenčnosti v kvaliteti in ceni ter tudi ob konkurenčnosti ostalih kupoprodajnih pogojev.

Novi proizvodi

V skladu s potrebo kvalitetnega napredka proizvodnje in razvoja podjetja predvideva razvojni plan podjetja vključitev v proizvodni program vrstov novih proizvodov. Gre za proizvode, ki se po karakterju skladajo z obstoječim programom proizvodnje in ki predstavljajo dejansko več vredno proizvodnjo. Vendar bo vključitev vseh teh proizvodov zelo otežkočena zaradi pomanjkanja investicijskih sredstev.

Materialna in energetska oskrba

Organiziranemu in sistematičnemu reševanju vprašanja preskrbe z materiali in energijo, podjetje do sedaj ni posvečalo dovolj pozornosti. V bodoče se bo potrebno lotiti reševanja teh vprašanj z vso resnostjo z ozirom na njihov pomen. Pri tem pa se postavljajo osnovne naloge: zmanjšanje zaloga materiala na nujno potrebni minimum, ki še zagotavlja normalno poslovanje podjetja, razbremenitev uvoza z nabavo potrebnih materialov iz domačih virov in zamenjava sedanjih energetskih virov s sigurnejšimi in cenejšimi viri energije.

Cene

Znano je že, kakšne probleme nam povzročajo plafonirane prodajne cene našim proizvodom in sproščene cene dobaviteljem materialov in uslug. V planu razvoja podjetja so nakanane nekatere osnovne smernice, kako naj se v bodoče pristopa k reševanju tega problema. Tam, kjer so, oziroma bodo dani pogoji, je potrebno doseči pri merodajnih organih sprostitve prodajnih cen, vendar se je potrebno zavedati, da mora biti težišče prizadevanja za izboljšanje rentabilnosti po-

slovanja podjetja v znižanju lastne cene proizvodnje oziroma stroškov poslovanja sploh.

Kooperacija

Kooperacijska proizvodnja v našem podjetju zavzema precejšen obseg, kar ni pozitivno. Plan razvoja podjetja odločno zahteva, da se mora podjetje vedno bolj razvijati kot finalist in ne kot kooperant drugih podjetij. Zato bomo morali izključiti iz proizvodnega programa maloserijsko proizvodnjo tistih proizvodov, pri katerih podjetje nastopa kot kooperant, medtem ko naj bi se pa podjetje pri svoji proizvodnji v čim večji meri posluževalo kooperacije, kjerkoli je to ekonomsko utemeljeno.

KAPACITETE

Pri analizi zmogljivosti plan razvoja jasno opozarja na to, da kapacitete v precejšnjih primerih niti nominalne niti realne ne bodo zadostovale za izdelavo tistih količin proizvodov, za katere je po oceni plana zagotovljena možnost plasmana. Kapacitete so omejene s stopnjo tehnološke opremljenosti na eni strani in z iztrošenostjo strojnega parka, opreme in naprav, na drugi strani. Izkoriščenost obstoječih kapacitet je v glavnem zadovoljivo, razen v gotovih primerih, ko gre za začasno stagnacijo ali upadanje povpraševanja po nekaterih proizvodih, ali za pomanjkanje obratnih dinarskih in deviznih sredstev za nabavo potrebnih količin materiala. Z uvajanjem kontinuiranega dela na gotovih mestih v proizvodnji, ki predstavljajo ozko grlo ter s sprostitvijo obratnih sredstev, z zmanjšanjem zaloga materiala, polizdelkov in gotovih izdelkov na optimalni nivo, je možno poleg ostalih faktorjev zagotoviti nadaljnjo uspešno rast proizvodnje. Seveda predvideva plan v okviru možnosti izvajanje regeneracije zastarelih strojev in naprav in sicer na višjem nivoju, to je z izvajanjem regeneracije bomo istočasno izvajali tudi modernizacijo. Na drugi strani pa bodo sredstva vlagana v odpravo ozkih grl v proizvodnji v cilju boljšega izkoriščanja že obstoječih kapacitet.

RENTABILNOST

Analiza rentabilnosti, ki bi v planu morala služiti kot ena izmed bistvenih komponent za odločanje o kvalitativnem obsegu posameznih planskih pozicij, pa ni mogla iz objektivnih razlogov v polni meri zadostiti svemu namenu. Nestabilnost vrednostnih normativov zaradi spreminjanja nabavnih in pro-

dajnih cen je temu v znatni meri botrovala. Kljub temu opazovanja rentabilnosti proizvodnje v časovnem prerezu kaže, da je cela vrsta proizvodov in proizvodnih grup iz našega proizvodnega programa nerentabilna. Nerentabilnost nekaterih od teh proizvodov oziroma proizvodnih grup, je pogojena z relativno nizko plafoniranimi prodajnimi cenami na eni strani, in relativno visokimi stroški proizvodnje in poslovanja na drugi strani. Plan razvoja zahteva izboljšanje rentabilnosti proizvodnje in poslovanja predvsem na račun znižanja stroškov, istočasno pa z ureditvijo pri ustreznih pristojnih organih nenormalnih in nevzdržnih razmerij med nabavnimi cenami repromaterialov in prodajnimi cenami finalnih proizvodov našega podjetja.

POTREBE VLAGANJA

Potrebna vlaganja v investicije

Potrebna vlaganja oziroma področja, na katera bo v naslednjem srednjeročnem planu potrebno osredotočiti investicijsko dejavnost, so naslednja:

- odplačevanje anuitet in obresti za že sprejete obveznosti;
- povečanje sklada trajnih obratnih sredstev;
- regeneracija zastarelih strojev, opreme in naprav, katerih je regeneracija nujno potrebna v času do leta 1970;
- potrebna vlaganja za odpravo ozkih grl, izboljšanje tehnologije in ureditev transporta;
- potrebna vlaganja za intenzivno razširitev kapacitet oziroma vsklajevanje teh;
- potrebna vlaganja za povečanje in ureditev skladiščnih prostorov;
- potrebna vlaganja za osvajanje nove proizvodnje;
- potrebna vlaganja za družbeni standard.

Na kratko torej lahko opredelimo vsa potrebna vlaganja na sanacijska vlaganja in vlaganja v razvoj.

Potrebna in razpoložljiva sredstva za vlaganja

Na osnovi ocen znaša obseg potrebnih vlaganj v regeneracijo in razvoj v času 1966. do 1970. leta več kot 165 milijonov N-din. Seveda na osnovi sedanje stopnje akumulacije ni možno pričakovati realizacije vseh teh vlaganj. Sedanji pogoji gospodarjenja in sedanja stopnja akumulacije podjetja kaže, da bi podjetje lahko iz lastnih virov finansiralo le nekaj več kot eno četrtino vseh potrebnih vlaganj. Zato mora podjetje pospešiti napore za ustvarjanja

več sredstev za sklade. Ob pomoči uporabe sodobnih metod organizacije in planiranja proizvodnje ter ob poslednejši uveljavitvi sistema avto-adaptivnega investiranja, bi bilo možno pričakovati uspešnejšo realizacijo začrtanega plana razvoja podjetja. Seveda je takšno stanje narekovalo tudi kategorizacijo potrebnih investicijskih vlaganj na tista vlaganja, ki so v zvezi z osnovno usmeritvijo podjetja v tekočem srednjeročnem planskem obdobju, na tista vlaganja, ki se nanašajo na sanacijo stanja in na tista vlaganja, pri katerih ne pride v poštev finansiranje kompletne investicije iz lastnih sredstev.

PLAN PROIZVODNJE

Plan proizvodnje, ki je postavljen na osnovi rezultatov analize tržnih potreb in možnosti plasmana, na osnovi sedanjih razpoložljivih kapacitet ter bodočih kapacitet, ki bodo rezultat investicijskih vlaganj, predvideva povprečni letni količinski porast proizvodnje za 17%, porast vrednosti proizvodnje za 32% pri povprečnem letnem porastu števila zaposlenih za 8%. Občutnejši porast vrednosti proizvodnje naj temelji na kvalitetnem premiku proizvodnje predvsem na osnovi vključevanja v proizvodni program novih več vrednih proizvodov. Ena od komponent, ki naj zagotovi planirani porast proizvodnje je porast izvoza, ki mora biti veliko hitrejši od planiranega, če hočemo izravnati pasivno devizno bilanco. Če naj izvoz izpolni to nalogo, je potrebno, da podjetje izvede ukrepe za izboljšanje kvalitete proizvodov, skrajša dobavne roke, zniža stroške proizvodnje itd. Pomanjkanje obratnih sredstev bomo verjetno pri uresničevanju celega srednjeročnega plana občutili in bo otežkočena realizacija plana. Glavni izhod bo potrebno iskati v skrajšanju časa vezave teh obratnih sredstev v vseh oblikah.

ZAKLJUČKI

Poleg smernic splošne poslovne politike predvideva plan razvoja v zaključnem poglavju ukrepe za realizacijo tega plana. Eden od bistvenih ukrepov za realizacijo tega plana je zahteva po takojšnjem pristopu k izdelavi vseh potrebnih tehničnih, tehnoloških in investicijskih elaboratov z vsemi potrebnimi materialnimi, delovnimi, količinskimi in vrednostnimi normativi, kar naj bo osnova za odločanje o konkretnem angažiranju lastnih sredstev (Konec na 8. strani spodaj)

Analiza ankete o varstvu pri delu

V mesecu novembru sta redakciji časopisov »Zaštita rada« in »Preporod« iz Beograda v sodelovanju z našim oddelkom za varstvo pri delu izvedli veliko anketo o stanju varstva pri delu. Anketiranih je bilo približno 160 oseb in to različnih poklicev, strokovnih kvalifikacij in starosti. Anketni list je imel trinajst vprašanj, na katere so lahko udeleženci ankete obširno odgovorili.

Analiza ankete je pokazala naslednje stanje:

Prvo vprašanje je glasilo: »Ali smatrate, da je delo na vašem delovnem mestu varno?«

Na to vprašanje je 53,20 % anketirancev odgovorilo pozitivno, 46,79 % pa negativno. Ugotovimo lahko, da je odstotek negativnih odgovorov za skrbljujoč. Vzroke za tako stanje lahko iščemo v naglem povečanju podjetja, kapacitet in števila ljudi. Zaradi velikih investicij v gradbene objekte ni bilo možno istočasno nabaviti tudi novih strojev, novih klimatskih naprav ipd., kar bi bilo nujno, če bi hoteli zagotoviti res varno in zdravo delo na vsakem delovnem mestu.

2. vprašanje: »Kaj bi vi osebno predlagali za izboljšanje zaščite? a) na vašem delovnem mestu, b) v vašem obratu, c) v celem podjetju?«

Odgovore na vprašanje »a« je dalo 63,46 %, pod »b« 61,51 % in pod »c« 52,56 % anketirancev. Največ anketirancev se zavzema za izboljšanje ventilacije v posameznih obratih. Zrak v nekaterih obratih je v resnici slab, vendar so meritve pokazale, da zdravju ni škodljiv. Vsekakor pa neugodno vpliva na počutje človeka. Zato je predvideno izboljšanje ventilacije z namestitvijo novih ventilatorjev in lokalnih ekshaustorskih naprav.

Kot drugi preventivni ukrep za večjo varnost pri delu, za katerega so se ogrevali anketiranci je, da naj bi vsak posameznik na svojem delovnem mestu skrbel za večjo osebno varnost, to je z doslednim uporabljanjem zaščitnih sredstev, s strogim upoštevanjem varnostnih predpisov ipd. Iz tega predloga se vidi pravilen odnos anketirancev do zaščite, saj lahko vsak posameznik v veliki meri prispeva za večjo osebno varnost.

Anketiranci so se tudi pritoževali nad slabo kvaliteto zaščitnih sredstev. S tem problemom se srečujejo vsa podjetja, saj smo vezani na domače tržišče, medtem ko so uvožena zaščitna sredstva zelo draga.

3. vprašanje: »Ali ste seznanjeni z novim temeljnim zakonom o varstvu pri delu?«

Na to vprašanje je 55,76 %

anketirancev odgovorilo pozitivno. S tem vprašanjem je tesno povezano naslednje

4. vprašanje: »Ali ste seznanjeni z internim pravilnikom o varstvu pri delu, ki ga je izdalo vaše podjetje?«

Z internim pravilnikom je bilo seznanjenih 70,51 % anketirancev, 28,24 % pa ne. Vidimo, da je še vedno velik odstotek ljudi, ki niso seznanjeni z osnovnimi predpisi o varstvu pri delu. Da bi se to v našem podjetju izboljšalo, bi bilo dobro, da dobi vsak posameznik na delovnem mestu knjižico, ki bi vsebovala izvlečke iz temeljnega zakona in internega pravilnika o varstvu pri delu. Vsak, ki bi prejel knjižico, bi se tudi podpisal na poseben seznam, tako da ne bi mogel nihče reči, da ni imel priložnosti seznaniti se s predpisi, ki mu omogočajo varno delo.

5. vprašanje: »Ali daje vaš neposredni vodja vzgled, kako je treba upoštevati zaščito?«

Positiven odgovor je dalo 74,35 % anketirancev. S tem rezultatom smo lahko zadovoljni, saj je velikega pomena, da daje neposredni vodja tudi vzgled, ne pa da, kot se temu reče, učeno, dela pa drugo.

6. vprašanje: »Ali bi bila zaščita pri delu boljša, če bi jo reševale same EE?«

Za ta predlog jih je bilo skoraj enako število za in proti temu. Razpravljanje in reševanje tekočih problemov v samih EE bi bilo sicer koristno, vendar bi za to morale imeti EE tudi materialno osnovo in svojega varnostnega tehnika. Tu pa bi že prišli malo predaleč.

7. vprašanje: »Ali ste imeli priložnost, da v svojem podjetju sodelujete na javnem reševanju problemov v zvezi z zakonom o varstvu pri delu?«

Odgovori so pokazali, da so člani kolektiva imeli priložnost sodelovati s predlogi HTV, seveda v kolikor so bili zainteresirani. Takih interesentov pa je bilo v glavnem zelo malo.

8. vprašanje: »Na kakšen način bi najraje pridobili strokovno znanje o varstvu pri delu?«

Za film in televizijske programe namenjene varnosti pri delu se je izrazilo 30,70 %, za predavanja 28,21 %, za radio oddaje 12,82 %, za knjige in časopise 21,79 % ter za seminarje 20,51 %. Iz tega lahko vidimo, da so interesi zelo različni in je le za posredovanje gradiva s filmi in televizijo večje zanimanje.

9. vprašanje: »Ali berete časopisa »Zaštita rada« in »Preporod?«

Positiven odgovor je dalo 44,15 % anketirancev. Časopisa sta jim na splošno všeč, vendar bi želeli, da bi se vsaj nekateri članki v njih objavljali v slo-

venščini. Redakcija teh dveh časopisov pa si tega ne more privoščiti, ker je premalo naročnikov v Sloveniji z ozirom na ostale izven naše republike.

Naslednja štiri vprašanja se vsa nanašajo na časopisa »Zaštita rada« in »Preporod«, kar pa za nas ni tako zelo zanimivo.

10. vprašanje: »Katere članke iz teh časopisov najraje berete?«

11. vprašanje: »Ali imate kakšne želje in predloge v zvezi s časopisom?«

12. vprašanje: »Ali mislite, da bi časopis »Zaštita rada« moral postati »Svobodna tribuna delovnih ljudi«, v katero bi lahko vsak iznašal svoje zamisli in predloge?«

13. vprašanje: »V kolikor ugotovi redakcija za potrebno, ali se strinjate, da objavi vaše mišljenje v časopisu »Zaštita rada?«

Večini so všeč v časopisu strokovni in informativni članki. Prav tako je tudi večina za to, da časopis res postane »Svobodna tribuna«, v kateri bi lahko vsak objavil svoje predloge.

Anketa je bila zelo koristna, saj je nakazala veliko še nerešenih problemov v zvezi z ne-zdravimi in nevarnimi pogoji dela na posameznih delovnih mestih. Na podlagi analize ankete in lastnih ugotovitev je HTV oddelek že izdelal dolgoročni plan, ki predvideva v naslednjih treh letih vrsto izboljšav glede zdravstvenih pogojev dela. Tako bodo montirane nove ventilacijske naprave, vetrolovi pri vhodih ter ekshaustorske naprave za odsesovanje na posameznih delovnih mestih. Zgrajene bodo tudi centralne sanitarije, ki bodo sodobno urejene in bodo ustrezale vsem higijenskim zahtevam.

Ta plan pa morajo osvojiti še samoupravni organi in v ta namen zagotoviti potrebna finančna sredstva.

Vsak član kolektiva pa bo moral s svojim delom prispevati svoj delež, da bo plan res lahko uresničen.

Odprava pomanjkljivosti bo imela za posledico boljše delovne pogoje dela in večjo produktivnost, kar je v interesu celotne skupnosti kolektiva in vsakega upravljavca.

Januš Vlado

Obseg naših izplačil

Da bi imeli boljši pregled, kako so poostrena merila vplivala na osebne dohodke, pogledjmo izplačila po posameznih enotah. Primerjali bomo povprečna

mesečna izplačila v zadnjih treh mesecih leta 1966 in izplačila za januar 1967. Podatki so v milijonih S-din.

Enota	Povprečje X.—XII. 1966	Januar 1967
Topilnica	2,0	1,8
Surovinska delavnica	37,7	35,6
Emajlirnica	49,1	48,5
Dekor	8,3	7,1
Pocinkovalnica	3,7	3,7
Radiatorski odd.	6,6	6,1
Kotli	5,4	5,3
Odpreski	8,1	8,1
Orodjarna	12,0	10,7
Energetika	2,9	3,2
Oper. vzdržev.	12,2	11,2
Vodstvo vzdržev.	4,7	4,4
Priprava proizvod.	24,9	21,9
Kontrola	14,7	13,0
Kadrovska služba	2,5	2,2
Splošna služba	5,7	5,1
Računovodstvo	13,5	11,7
Vodstvo in štabne službe	10,0	8,4
Prodaja in ZT	6,4	5,6
Spiladišče gotov. izdelkov	7,4	6,0
Skupaj	237,8	219,6

(Nadaljevanje na 6. strani — 3. in 4. stolpec)

PREPREČITEV SA JAVNOSTI – ŠTEDNJA OLJA

Zaradi različnih pogojev dimnega vleka, ki je odvisen od krajevnih prilik, mineralno olje pogosto v pečeh na olje ne izgori popolnoma, čeprav so standardi za tovrstna goriva že zelo zahtevni. Neizrabljeni plini gredo skozi dimno cev v kamin, ali pa se obarjajo že v peči kot saje. Tukaj pomaga naprava za štednjo olja »Original — Aröli« firme »Intermess«. To je preizkušena iznajdba, ki se je v praksi dobro obnesla. Vstavi se 3 Emaljirec dani

v gorilni lonce brez montaže. Po približno 15 minutah se naprava razžari in pritegne neizrabljene oljne pline, jih med zavoji nizkotlačno komprimira, da brez ostankov izgorijo. S tem je dosežen največji možni izkoristek izgorevanja olja in to predvsem pri regulaciji na nižji vrednosti pretoka olja. Praktično je situacija naslednja: če kurimo brez naprave za štednjo olja na stopnji 2, zadostuje po namestitvi naprave 1. stopnja. »Aröli« je po svoji zgradbi enostaven in robusten. Sestavljen je iz dveh spiral različnih premerov, ki tičita ena v

drugi in sta s tremi sponkami čvrsto zvarjeni v stabilni stolpič, sestavljen takorekoč iz dveh sten. Na osnovi posebno oblikovanih podstavkov meri prilježna ploskev na gorilnem loncu nekaj manj od mm². Ta skrajno majhen dotik s površino preprečuje nastanek korozijskih luknjic na podlagi. Za izdelavo spiral so uporabili škaže — odporno plemenito kovino, ki je galvansko prevlečena s slojem bakra. »Aröli« se namesti na sredini hladnega gorilnega lonca, nato se peč prižge po običajni metodi. Po 15 minutah kurjenja se razžari zgornja polovica spiralnega stolpiča in pomožna naprava prične dejansko delovati. Med zavoji spirale se prično dvigati nizkotlačno komprimirani oljni plini kakor v kamini in zgornjo delno v sredini in delno nad spiralami brez ostanka v modrem plamenu. Rezultat je optimalni izkoristek izgorevanja mineralnega olja ter mirno gorenje brez saj tudi pri večmesečni uporabi in pri najmanjšem vključenju pritoka goriva. Napravo ni potrebno vzdrževati. Proizvajalec sve-

tuje kvečjemu, da se po sezoni kurjenja izkrtiči s hladne spirale lahni sloj žveplovega oksida. Na razpolago je pet modelov, ki so uporabljivi za vse iz-

parilne gorilne lonce od 3500 do 15.000 kcal/h. Dva modela sta posebno prirejena za gorilne lonce, ki jih je moč rotirati okoli tečaja.

OBSEG NAŠIH IZPLAČIL

(Nadaljevanje s 5. strani)

Ti podatki nam kažejo, da so izplačila v januarju povsod nižja. Izjema je v tem mesecu pocinkovalnica, ki je toliko več naredila, da je kljub zaostrenim merilom prišla na prejšnji obseg izplačil.

Porast vidimo pri energetiki (to so plinski generatorji in kotlarne), kjer je zaradi velikega števila nadur prišlo do večjih izplačil (blizu 1300 nadur).

Zaradi previdnosti moramo opozoriti še na to, da je mesec januar lahko imel v posameznih enotah ugoden ali pa neugoden asortiman. Vemo, da lahko ena enota dva meseca naredi enako število ton, a je zaradi različnega asortimana na slabšem ali boljšem. S tem je treba računati tudi pri januarju in vnaprej.

Poostritev je občutnejša pri režijskih enotah, ker so te ugodneje stale v zadnjih treh mesecih preteklega leta.

GOVORICE, DA JE TREBA SAMO ENIM VZETI, DRUGIM PA NIC, NE PELJEJO NIKAMOR. VSAK JE LAHKO DOBER ADVOKAT ZA SEBE IN ZA SVOJO ENOTO, A ZDAJ JE PRED NAMI ODGOVORNOST ZA CELO TOVARNO. TI NOTRANJI PREPIRI, MNOGI NEPREVERJENI OČITKI IN PODPIHOVANJE MEDSEBOJNE MRZNJE NE VODI NIKAMOR. PREVEČ RAZPRAVLJANI O DELITVI, MALO PA O TEM, KAKO USTVARIMO BOLJSI REZULTAT, TO JE POT NAVZDOL. EDINO DELO NAS BO DRŽALO POKONCI IN PREKO BOLJSEGA DELA BOMO LAHKO ŠLI NAPREJ.

Tone Ivanič

Kadrovska politika, gospodarska in družbena reforma

Od izobrazbene strukture prebivalstva je v znatni meri odvisna višina narodnega dohodka. Primerjava narodnega dohodka

posameznih republik na prebivalca z osnovnima pokazateljema šolske izobrazbe (podatki veljajo za leto 1961), kaže:

Socialistična republika	Odstotek prebivalstva		Narodni dohodek na prebivalca v 000
	brez šole in z 1-3 razred osnovne šole	izobrazbo od osnovne šole z višjo	
Srbija	35,4	10,3	131,5
Hrvatska	24,4	12,7	173,3
Slovenija	10,4	17,3	277,4
Bosna in Hercegovina	51,4	7,4	110,0
Makedonija	36,8	6,5	84,7
Črna gora	36,2	9,3	80,3

Odvisnost med ravnijo narodnega dohodka in ravnijo izobrazbene strukture prebivalstva je obojestranska. Izobraževanje je po eni strani pomembno sredstvo za gospodarski napredek, po drugi strani pa je od dosežene stopnje ekonomskega napredka odvisno koliko sred-

stev lahko družba nameni za izobraževanje.

Primerjava obeh let popisa prebivalstva kaže v SR Sloveniji naslednje odnose med izobrazbo vsega prebivalstva, aktivnega prebivalstva in zaposlene delovne sile:

	Z osnovno ali manj kot osnovno šolo	Z višjo izobrazbo od osnovne Nepoznano	%
Leto 1963 vse prebivalstvo	87,7	11,6	0,7
aktivno prebivalstvo	84,6	15,4	—
zaposleni	74,4	25,6	—
Leto 1961 vse prebivalstvo	82,3	17,3	0,4
aktivno prebivalstvo	76,1	23,9	0,4
zaposleni	65,0	35,0	—

Kljub določenim premikom izobrazbene ravni prebivalstva v obdobju med obema popisoma ugotavljamo le skromna zvišanja stopnje izobrazbe. Rast izobrazbene ravni zaposlenih je sicer višja od rasti izobrazbene ravni vsega prebivalstva, vendar je še sorazmerno nizka, posebno če jo primerjamo z razvitimi deželami. V letu 1950 so imele ZDA 43,7% zaposlenih z izobrazbo, ki jo lahko izenačujemo z našo osnovno; v ZSSR pa je ta odstotek znašal v letu 1959 43,4.

Ob hitrem naraščanju zaposlenosti se je, kljub povečanemu prilivu strokovnih kadrov iz šol ustvarila prevelika koncentracija zaposlenih z neustrezno strokovno izobrazbo. Vprašanje strokovnosti delavcev se je reševalo s širjenjem mreže poklicnih šol, s sistemi hitrega priučevanja v teh šolah in na delovnem mestu, ter s šolanjem odraslih, vendar je bilo

v gospodarstvu v letu 1964 še vedno okoli 47%, v industriji 55% nekvalificirane in prične delovne sile. Koncem leta 1960 je znašal ta delež v italijanskem gospodarstvu približno 30%, odnosno v industriji 32% in v industriji Francije leta 1962 približno 23%.

Kljub ugodnim pokazateljem deleža šolanega prebivalstva v SR Sloveniji v primerjavi z drugimi republikami pa je zaradi večjega deleža zaposlenih v skupnem prebivalstvu, struktura zaposlenih v SRS le v nekaterih kategorijah strokovne usposobljenosti boljša od strukture vseh zaposlenih v državnem merilu.

Na splošno velja, da je delež visokega in višjega strokovnega kadra z ozirom na stopnjo razvitosti SR Slovenije v primerjavi z ostalimi republikami prenizek. Med aktivnim prebivalstvom (vključno s kmetij-

Proizvajalci posode v ZRN niso zadovoljni s prodajo

IZKUPIČEK IN DOHODEK NE ZADOVOLJUJETA KLJUB ZIVAHNEMU POVPRASEVANJU

Na zahodnonemškem trgu je bilo leta 1966 veliko povpraševanje po emajlirani posodi. Najugodnejša je bila situacija koncem leta. Kljub temu pa sta bila izkupiček in prodajni dohodek zahodnonemških proizvajalcev v tem letu nezadovoljiva. Vzroka nikakor ni iskati v zmanjšanju povpraševanja, temveč v naraščajočih stroških te dobro plačane branže, kakor tudi v masovnem uvozu cenejših emajliranih izdelkov iz inozemstva.

V isti smeri deluje tudi zahteva zmognih kupcev po takozvanih »posebnih izdelkih«, kjer pa poudarjena »posebnost« ne leži toliko na vrsti izdelka, temveč prvenstveno na nizki ceni. Industrija je zaskrbljena ob stremiljenju trgovine, ki skuša napraviti iz emajlirane posode artikel za vabo ali za prodajno geslo v okviru velikega sortimenta gospodinjskih artiklov. Toliko uporabni in trajni predmet, kakor je posoda ali naprava iz emajliranega jekla pa lahko samo pri absolutno zagotov-

ljeni kvaliteti zadovolji zahtevam, ki jih gospodinja s polno pravico postavlja za svoje delovne pripomočke. Takšna kvaliteta seveda predpostavlja izkupičku velike stroške, ki očitno niso upoštevani v predstavah trgovine o prej omenjenih »posebnih izdelkih«.

Z zaključenim letom 1966 je dosegla nemška industrija emajliranih izdelkov pri približno enakem količinskem obsegu, le približno 2% povečanje cene ob primerjavi s finančnim prometom v letu 1965, ki je znašal okoli 100 milijonov DM.

Izvoz, ki je do leta 1962 zastajal zaradi izgubljene prekomorske trgovine, je v letu 1963 spet pričel naraščati in je dosegel 1965. leta 7,2 milijona DM. V prvih osmih mesecih 1966. leta je porasel izvoz še za 21% v primerjavi z istim obdobjem predhodnega leta. Danes gre izvoz predvsem v države EGS (Francija, Italija, Zvezna republika Nemčija, Belgija, Nizozemska in Luksemburg) in v države EFTA (Velika Britanija, Šved-

ska, Norveška, Danska, Avstrija, Švica, Portugalska in Finska).

Po drugi strani pa se je povečal uvoz, ki je bil do leta 1963 nepomemben. Največji delež uvoza je iz Nemške demokratične republike in drugih držav z niskimi cenami. Uvoz iz teh držav je porasel v letu 1965 v primerjavi z letom 1964 od 3,3 na 5,7 milijona DM. V letu 1966 se je ta razvoj nadaljeval in je vznemirljiv ne toliko zaradi količinskega deleža, kolikor zaradi pritiska na cene in posebno zaradi kvalitete, ki grozi dobremu glasu emajlirane posode. To tem bolj, ker uporabnik ne more prepoznati uvoznega blaga in ker se je uvozni izdelek na zunaj prilagodil kvalitativnim zahodnonemskim izdelkom v etiketiranju in embalaži.

Strokovna trgovina nosi torej znatno odgovornost, da bi pri nakupu bolj kakor doslej upoštevala kot odločujoči činitelj ne le ceno, temveč tudi uporabno vrednost posode. Razpoznavne znamke posameznih podjetij, kakor tudi kvalitetni znak nemškega centra za emajl »e-echtes email« (»e — pristni emajl«),

ki jamči za kvaliteto obdelane emajla, naj bi bolj kakor dosedaj utemeljeval nakupne odločitve. Žal ni v tem obsegu izvedljiva rešitev, ki jo smatrajo za idealno, da bi namreč uvedli za vso posodo, ki se prodaja na nemškem tržišču obvezno označevanje, grupirano po kvalitetah. Toliko bolj pa je pozdraviti dejstvo, da so že v pripravi norme za elektro-posodo, po katerih bodo uvedene jasne meje proti tistim vrstam posode, ki tudi pri stalni uporabi ne zagotavljajo uporabne zmožnosti, kakor tudi kuhanja na električnem štedilniku.

Zaradi svoje specifične pripravnosti, kakor tudi zavoljo sodobnih barv in oblik, je z gotovostjo pričakovati, da bo tudi v tem letu emajlirana posoda zadržala in še utrdila svoje vodilno mesto kot priprava za kuhanje.

Na mednarodnem sejmu gospodinske opreme in železnine v Kölnu (od 23. 2. do 26. 2. 1967) bo industrija spet prikazala obsežno ponudbo emajliranih izdelkov s posebnim poudarkom na kvaliteti.

stvom) je bilo ob popisu leta 1961 visokih in višjih kadrov po dejanski izobrazbi v Sloveniji 2,3%, v Črni gori 2,6%, v Hrvaški 2,3% in v Srbiji 2,2%. V istem času je bilo v industriji Slovenije 1,1% visokih in višjih strokovnjakov ter smo bili izpod nivoja ostalih republik (Bosna in Hercegovina 1,4%,

Črna gora 2,0%, Hrvatska 1,5%, Makedonija 1,3%, Srbija 1,4%).

V letih po popisu se je to razmerje za slovensko industrijo v primerjavi z drugimi republikami še poslabšalo, kar kažejo podatki o zaposlenih v industriji za leto 1964:

Črna metalurgija	12	21
Barvasta metalurgija	16	19
Kovinska industrija	12	17
Elektroindustrija	15	28
Kemična industrija	30	42
Lesna industrija	6	17
Papirniška industrija	10	14
Tekstilna industrija	4	4

Socialistična republika	Skupno število zaposlenih	Zaposl. z visoko izobrazbo		Zaposleni z višjo izobrazbo	
		število	% (2/1)	število	% (4/1)
a	1	2	3	4	5
SFRJ	1.318.742	20.406	1,55	8.187	0,62
BIH	188.962	2.686	1,42	825	0,44
Črna gora	23.695	476	2,01	194	0,82
Hrvatska	341.080	6.144	1,80	1.662	0,49
Makedonija	70.333	1.138	1,62	558	0,79
Slovenija	223.900	2.342	1,04	932	0,42
Srbija	470.772	7.620	1,62	4.016	0,85

Primerjava števila zaposlenih z visoko šolsko izobrazbo na 1000 delavcev v industriji SR Slovenije in industriji SFRJ ka-

že za naše najpomembnejše industrijske panoge naslednjo sliko:

Industrijske panoge	SRS/64	SFRJ/64
INDUSTRIJA	11	14,5
Premogovništvo	7	10

Splošnemu pomanjkanju strokovnih kadrov pa se pridružuje še strukturni disproporc, ki se je pojavil pri usmeritvi kadrov na posamezna področja. Od skupnega števila visokih in višjih strokovnjakov jih je bilo leta 1964 zaposlenih v gospodarstvu le okoli 37%, ostali pa so bili koncentrirani v negospodarskem sektorju. (V letu 1962 pa je bilo na primer zaposlenih v Franciji v gospodarstvu okoli 61% visoko strokovnih kadrov, na drugih področjih pa 39%.)

Analize kažejo, da imamo v industriji, pa tudi v drugih gospodarskih panogah premalo tehničnega in ekonomskega kadra. Na 10 tisoč zaposlenih je bilo leta 1964 v celotni industriji:

- 25 ekonomistov (v Italiji že leta 1960 31);
- v predelovalni industriji 36 strojnih in elektro inženirjev ter 23 kemikov (v Italiji že leta 1960 63 strojnih in elektro inženirjev ter 37 kemikov);
- v ekstraktivni industriji pa je bilo na prav toliko zaposle-

nih 66 kemikov in metalurgov (v Italiji leta 1960 108).

Prav tako je v Sloveniji pereč tudi problem srednjega strokovnega kadra. Tudi ob polnem izkoriščanju razpoložljivih šolskih kapacitet in večjem usmerjanju diplomantov v poklice, se kaže za naslednje obdobje primanjkljaj predvsem v tehničnih strokah. Primerjava zajetja generacij v starosti od 15 do 19 let v SR Sloveniji, kjer je v šolah druge stopnje zajete le nekaj čez 28% te mladine z zajetjem v razvitejših državah, kjer s šolami druge stopnje zajemajo 60% in več te mladine, izstopa vprašanje ustreznih kapacitet srednjih strokovnih šol. V večji meri pa bi se morali usmeriti tudi na večjo učinkovitost študija, saj je osip dijakov in študentov še vedno visok.

Pri tem se tudi odpira vprašanje migracije našega aktivnega prebivalstva v inozemstvo. Upoštevati je treba, da se v Evropi vedno intenzivneje išče strokovno delovno silo.

Poostrena merila za osebne dohodke

Ta članek ni za vsakega. Tisti, ki ima vse v malem prstu, naj neha brati te vrstice, da se ob koncu ne bi jezil, da mu s takim pisanjem krademo čas.

Prišli so malo težji časi. Gospodarska reforma ni samo v Beogradu, Ljubljani ali po časopisih, ampak jo že trdo čutimo tudi mi. Tisto tiho upanje, da bodo že drugi (od zunaj) sprovedli gospodarsko reformo, je zdaj mimo. Cene živilom, obleki, stanarine in drugo je zdaj v taki višini, da terja višje plače. Tega se dobro zavedamo, a tu imamo strogo začrtano mejo — naš čisti rezultat, dohodek.

Po novem letu so merila za osebne dohodke v celi tovarni zaostrena blizu 5,5% v primeru z drugo polovico preteklega leta. To se slabo sliši a drugače ne gre. Drugo polovico lanskega leta smo zaključili tako, da smo izplačali več osebnih dohodkov, kot smo jih ustvarili. Dohodka smo ustvarili 2436 milij., izplačali pa smo 2512 milij. S-din ali 76 milij. S-din čez mejo. To je bilo možno zato, ker smo imeli rezerve iz prvega polletja.

Zdaj smo začeli pri nič. Zato poostritev naših meril (cenikov) za osebne dohodke ni želja nekaj posameznikov, ampak preventivni ukrep, da se ne znajdemo v kaši. Ostati pri starih merilih pomeni ostati pri starem obsegu izplačil. To pa zdaj ne gre.

Preden je upravni odbor prve dni februarja razpravljaval o korekciji (poostritvi) cenikov, je bil v dvorani CDS posvet s predsedniki delavskih svetov ekonomskih enot, s člani upravnega odbora in z vodji ekonomskih enot. Eden od udeležencev je takoj vprašal: »Koliko ste pa spet narod okrog prinesli«. Čeprav pozno, mu vseeno zdaj odgovorim, da nič več kot samo toliko, da njega še nismo čez prag postavili. Lahko je biti demagog in kričati, da se kdo bori za narod in za standard. A zavedati se mora tega, da z lažnim denarjem naroda ne more plačati. Če je naš resnični denar samo 420 milij. mesečno, potem 450 milij. ne moremo zdeliti (razen z besedami).

Pa še to: njegove besede zvenijo, kot da je s korekcijo cenikov prizadet samo »narod«. Direktor, drugi vodilni in tisti, ki morajo pripraviti predlog za korekcijo, tisti pa niso narod in ostanejo na bogatih starih plačah. V resnici pa velja za vse enak režim.

A demagogom ni važna resnica, saj če bi govorili resnico, ne bi bili interesantni.

V naši tovarni imamo dobro pašo za demagoge zato ne bo nič odveč, če pridejo malo na prepričanih pri družbeno političnih

organizacijah. Vsa Jugoslavija preživlja zdaj trdoto gospodarske reforme. Rešitev je samo v tem, da ustvarimo več kot do zdaj, da znižamo stroške poslovanja in pridemo do višjega čistega rezultata — dohodka. Ne bodo zdaj tovarne rešili tisti, ki znajo samo veliko kritizirati, ampak tisti, ki opravljajo svoje delo tako kot je treba.

Manjkajo nam obratna sredstva. Svojih imamo 2465 milij. N-din, kreditov 1545 milij. N-din, skupaj 4010 milij. N-din. Potrebujemo jih 6380 milij. N-din. Ker jih nimamo, ne moremo ob pravem času plačevati naših dobaviteljev. Italijani ne dajo materiala, če ne plačamo, Francozi ne, Jeseničani ne, Elektro-Celje terja svoje za električno, železnici moramo plačati za transport, obresti od kreditov ne čakajo. Vse to so stroški in imajo prednost pred našimi plačami. Ali naj zdaj silimo čez mejo naših možnosti?

Poostritev meril po posameznih enotah je naslednja:

Enota	% poostritve
topilnica	3,37
predelovalnica kovin	4,10
emajlnica	2,71
dekor	6,48
pocinkovalnica	4,72
radiatorski oddelek	2,99
izdelovalnica kotlov	3,23
odpreski	5,41
orodjarna	popvr. proizv. enot
energetika	isto
vzdrževanje	isto

Ostale enote so vezane na Poostritev teh kriterijev pa vrednost proizvodnje podjetja, znaša: na dohodek in na realizacijo.

Kriterij	(v 000 N-din)		% poostritve
	1966	1967	
Normativ			
proizvodnja	12.625	16.100	27,5
dohodek	4.176	5.080	21,6
realizacija	12.768	16.250	27,5

Če podjetje doseže plan (ali bolj točno takšno proizvodnjo, dohodek in realizacijo, kot je gornji normativ), potem bodo dobile režijske enote poleg osnovne plače še 53,5% gibljivega dela. Takšen je tudi pov-

S poostritvijo naših meril za osebne dohodke za okrog 5,5% smo se samo postavili v okvirje, ki so nam na razpolago.

Posamezniki so se izrazili, da ne morejo tolmačiti pred ljudmi tega, da je zdaj prišlo do poostritve. Seveda ne, ker je lažje in lepše reči: priboril sem svoji enoti toliko in toliko. Izpadeš heroj in celo nagrado dobiš. A zdaj ne gre za taka herojstva, zdaj je pred nami podjetje in stvarnost, da nimamo kakih rezerv in kakega prvega polletja, kot je to bilo v drugi polovici lanskega leta. Sprostitve ali povišanja cen za naše izdelke še nismo dobili, zato bomo delili samo toliko, kolikor imamo. Če je to manj kot v drugi polovici lanskega leta, se zdaj drugega ne da ukreniti, kot to da nekoliko več naredimo, predvsem, da izpolnjujemo plan in potem bomo imeli več za deliti.

prečno gibljivi del v proizvodnih enotah, če ne upoštevamo tistih nekaj odstotkov gibljivega dela, ki ga imajo proizvodne enote v dodatku za kvaliteto.

Tone Ivanič

Plan razvoja podjetja

(Nadaljevanje s 4. strani) oziroma iskanju kreditov. Poleg ostalih splošnih ukrepov, ki naj prispevajo k uspešnejšemu izvajanju plana, predvideva plan razvojne ukrepe, ki jih je potrebno storiti konkretno pri razvoju vsake posamezne proizvodne grupe.

Realizacija plana razvoja podjetja mora sloneti na lastnih naporih in ne na pričakovanjih, da se bodo stvari same od sebe uredile. Tržišče postaja bolj odprto in bolj zahtevno.

Država prenaša kreditne posle na poslovne banke, te pa bodo kreditirale svoje komitente samo na bazi gospodarskega računa. Družbeno priznanje za proizvode našega dela lahko pričakujemo le, če bodo ti kvalitetni in poceni. Stanje našega razvoja je zelo resno, saj z lastnimi razpoložljivimi sredstvi ne bomo mogli pokriti niti najnujnejših potreb, da ne govorimo o željah, ki prav tako imajo svojo ceno.

Cedo Deletič

Ogled patentov

Uporabni vzorec: Kl. 34 k, Gr. 5/04. 1 949 352. Barbara Moll, roj. Rogall, Nürnberg. — Gugalna kopalna kad. 7. 7. 1966. M. 55.609 (T. 8; Z. 1).

Uporabni vzorec: Kl. 34 l. Gr. 10/01. 1 949 356. Ober-schwabische Metallwarenfabrik GmbH, Riedlingen (Württ.). — Ponva z ročajem in nasednim pokrovom. 9. 7. 1966. O 8875 (T. 4; Z. 1).

Uporabni vzorec: Kl. 75 a. Gr. 22. 1 950 551 TROMAG, Trochenapparate und Maschinenbau GmbH, Bebra. — Prevozna brizgalna kabina. 22. 9. 1966. T 21 332 (T. 4; Z. 2).

Kl. 32 b, Gr. 7/08. M 32 281 (DAS 1 229 684). Prij.: Minnesota Minang and Manufacturing Company, St. Paul, Minn. (USA). Izum.: Norman H. Stradley, St. Paul, Minn. (USA) — Alkalične titandoksid — silikatne frite za nanašanje emajla na aluminij ali na aluminijaste zlitine. 5. 11. 1965. USA, 7. 11. 1955 (545 537).

D. A. S. 1 217 737; Kl. 48 c Gr. 5/06; Internat Cl. C 23 d; prijavljen 26. 1. 1965; objavljen 26. 5. 1966. Izumitelj: dipl. kem. Hanc Moehring, Otto Dietrich, Burg (Dillkreis). Prij.: Burger Eisenwerke Aktiengesellschaft, Burg (Dillkreis). — Postopek emajliranja dekorjev na litoželezne ali jeklene pločevine velikih formatov, na primer peči ali štedilnikov s pomočjo folije iz umetne smole potiskane s topljivim barvnim dekorjem na bazi poliestra (po patentni prijavi B 61 242 VI b/48 c — nemška izdaja 1 212 818), karakteristični po tem, da se pri uporabi nežganega nosilnega emajlnega sloja primeša emajlnemu šlikerju vezilna razstopina in se tako predobdelani šliker na litem ali ploševinastem predmetu izsuši pri približno 80 do 120 stopinj C pred polaganjem folije iz umetne mase.

Dapisujte
v naš list

V ZRN NAZADUJE PRODUKCIJA HLADILNIKOV

V poslednjih petnajstih letih so v Zahodni Nemčiji izdelali okoli 20 milijonov hladilnikov. Od tega so dve tretini prodali doma, eno tretino pa izvozili. Upoštevajoč razmeroma visoko zasičenost trga, tudi lanska prodaja ni bila neugodna, posebno ker so se istočasno pojavile na trgu tudi naprave za zmrzovanje (omare in skrinje). Produkcija gospodinjstskih hladilnikov je padla leta 1965 v primerjavi s predhodnim letom za okoli 12% (na 1,83 milj. kom.), v letu 1966 pa za nadaljnjih 25% (na 1,5 milijonov komadov). Nasprotno pa je porasla proizvodnja gospodinjstskih zmrzoval-

nih naprav za preko 10% (na približno 350.000 do 360.000 komadov). Skupno število električnih hladilnikov in zmrzovalnikov cenijo v preteklem letu na približno 1,85 milj. komadov.

Izvoz nemške industrije hladilnikov je znašal v preteklem letu približno pol milijona komadov. Tolikšen izvoz je tembolj pomemben pri vse ostrejši konkurenčni borbi na svetovnem trgu hladilnih naprav v poslednjih letih. To dejstvo je na primer privedlo tudi do povečanja inozemske prodaje tovrstnih produktov na zahodnonemškem trgu.

P I S M O

Smo pač v atomski dobi, zato tudi ne zaostajamo radi pri novih in modernih podvigih. Meni pa ne gre vse v glavo!

Pri tem mislim na spreminjanje nazivov delovnih mest, ekonomskih enot, stroškovnih mest, grup za obračunavanje in še dosti drugega.

Dovolj je tudi takšnih primerov, da kupimo ali napravimo sami kakšne stroje, potem pa stojijo kje v kakšnem kotu, ne da bi se kdo zmenil zanje, vodijo jih le kot inventar, pa še takrat jih zelo težko najdemo.

Pohvaliti je treba tudi naše vrle strokovnjake, ki še do danes niso nič ukrepali glede nafte v topilnici. Po požaru so obljubili, kaj jaz vem kaj vse, HTV, tehnik je hodil okoli sodov koč čebela okoli medu, toda delavci morajo še danes valiti sode od vratarja II, pa čeprav je sneg. Če pa je pot mar-

kirana z nafto, jim pa zopet ni vseč.

Zelo se čudim, zakaj vsako leto toliko planiramo in spet planiramo dopuste, potem pridejo odločbe, na katerih je točen datum, kdaj ga lahko korigiramo. Na splošno pa je tako, da marsikdo porabi ves dopust, preden dobi odločbo, ostali pa gredo, kadar se jim pač zdi in to brez ozira na odločbo in njen datum. Zakaj ne bi veljalo za vse enako, če nas reforma sili k »takšni disciplini«. Se pravi, da vržemo vsako leto 3000 in še čez komadov papirja stran, pri tem pa ne štejemo ostalega, kar gre v arhiv. No, po drugi strani pa je treba »šparirati«, tako da rolce pri seševalnih strojih zvijajo in obračajo na drugo stran.

No pa nikar ne zamerite, dragi bralci, to so res čudne stvari, ki mi ne grejo v glavo. O. S.

NOVO V KNJIŽNICI

»ATLAS ZUR WÄRMEBEHANDLUNG DER STÄHLE«. Düsseldorf 1961.

»DER WERKZEUGBAU. SCHNITT- UND STANZBAU VORRICHTUNGSBAU. LEHRBAU. Formenbau«. Wuppertal 1959.

Faure Robert: »GRUNDKURS DER UNTERNEHMENSFORSCHUNG FÜR STUDIERENDE UND PRAKTIKER«. München (itd.) 1962.

Fischer L. J.: »DIE PUMPENWÄRMWASSERHEIZUNG«. Berlin 1966.

Haeder W.: »DIE STOCKWERKS- WÄRMWASSERHEIZUNG. (ETAGENHEIZUNG). LEITFADEN ÜBER THEORIE, BERECHNUNG UND AUSFÜHRUNG«. Berlin 1956.

HESS Manfred: »ANSTRICHMANGEL UND ANSTRICHSCHÄDEN IHRE URSACHEN UND VERHÜTUNG«. Stuttgart 1954.

Hilbert Heinrich I.: »DIE VORKALKULATION IN DER STANZEREI- TECHNIK«. München 1950.

Kreis Peter: »COBOL. DIE PROGRAMMIERUNGSSPRACHE FÜR KOMMERZIELLE AUFGABE«. München 1964.

Lutz-Müller Heinz: »DAS AUTOMATISIERTE BÜRO«. Wiesbaden 1965.

»MESS- UND ANALYSENVERFAHREN ZUR PRÜFUNG DER LUFTVERUNREINIGUNG DURCH FEUERUNGSANLAGEN«. Essen 1962.

Nadj Miroslav: »TERMOPLASTISCHE MASE. PRERADA I OBLIKOVANJE TEHNIKOM INJEKCIJONOG BRIZGANJA«. Zagreb 1966.

Netz Heinrich: »FORMELN DER TECHNIK«. Bd. 2. Braunschweig 1961.

Parker Marshall E.: »ROHRKORROSION UND KATHODISCHER SCHUTZ«. Essen 1963.

Reinders H.: »DIE HEIZOLFEUERUNG«. Düsseldorf 1960.

Seele Peter Gebhardt: »RECHENMODELLE FÜR WIRTSCHAFTLICHES LAGER UND EINKAUF«. München 1962.

Tschochner Heinz: »TOLERANZEN PASSUNGEN (GRENZLEHREN)«. Füssen 1959.

»VDI- HANDBUCH HEICUNGSTEHNİK«. Köln b. 1.

Guthrie Virgil B.: »PETROLEUM PRODUCTS HANDBOOK«. New York (itd.) 1960.

Doehler H. H.: »DIE CASTING«. New York (itd.) 1951.

Niepenberg H. P.: »ARBEITSMAPPE FEUERUNGSTECHNIK«. Stuttgart 1966.

Oldenburg G.: »HEIZOL. EIGENSCHAFTEN. HÄNDHABEN. ANWENDUNG«. Mainz 1966.

Metka Božič:

Sadje v kantini

Sadje, sadje in spet sadje... Vedno in povsod poslušamo, kako je sadje zdravo, bogato vitaminov, osvežujoče in podobno in podobno. Ali ne bi bilo prav, da bi tudi naši sodelavci v kantini prislutnili temu in obogatili asortiment svojih artiklov tudi s sadjem?

Če samo omeniš vodilnim iz splošne službe, zakaj v kantini ne prodajajo nobenega sadja, prigovarjajo, da je sadje pokvarljivo blago, da ni prijetno manipulirati s širokim asortimentom artiklov itd. Smatramo pa, da potreba po sadju odtehta vse take in podobne izgovore, kajti pokvarljive (in to še mnogo bolj) so tudi salame in nekateri drugi artikli, pa jih v kantini kljub temu prodajajo. Kar zadeva razširjanje asortimana pa predlagamo, da se skrci asortiment sladkarij in na račun teh prodaja vsaj nekaj sadja, tistega, ki ni močno pokvarljivo. Na primer jabolko ali pomarančo bi marsikateri član kolektiva raje kupil kot kokto. Prodajali bi jih lahko komadno ali v vrečkah po pol kilograma.

Smatram, da če kantino že imamo, naj prodaja vsaj to, kar sodi k dopoldanski hladni malici. In kaj mislijo o tem drugi člani kolektiva?

Dodatek k terminskemu koledarju sejmov in razstav

9. do 14. marca, ZÜRICH, MICROTECHNIK 67, Mednarodni strokovni sejem za precizno tehniko in metrologijo.

14. do 21. aprila, PARIS, MESUCORA, Mednarodna razstava — meritve, preverjanje, upravljanje, avtomatika.

19. do 28. maja, BEOGRAD, 11. mednarodni tehniški sejem.

30. in 31. maja, HALLE (SAALE), ZASEDANJE VARILNE TEHNIKE. Referati: II. avtomacijska stopnja varilne tehnike in ekonomike, termično razdvajanje, UP in ES- varjenje, varjenje v zaščitni atmosferi, uporsko varjenje, ekonomika.

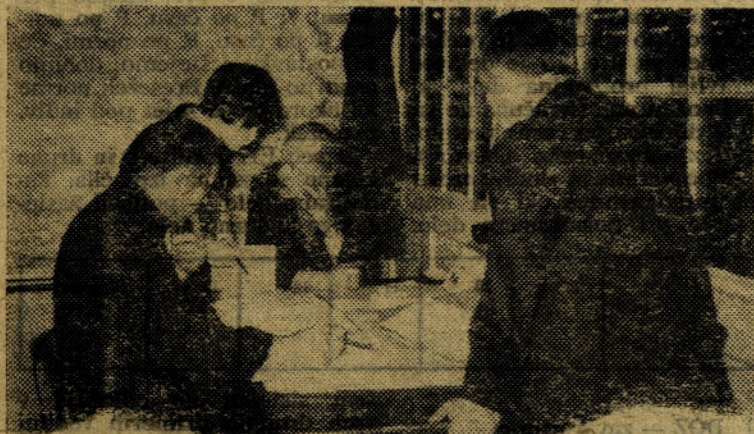

Foto Končan Konrad

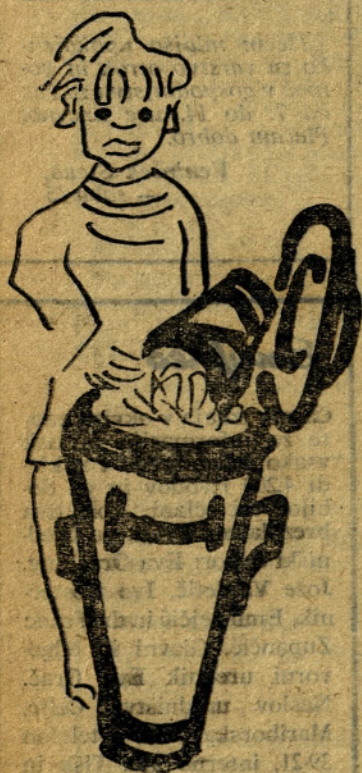
Naš fotoreporter je ujel skupino sodelavcev iz emajlirnice, priprave dela in skladišča gotovih izdelkov pri skupnem dogovaranju o izdelavi in zaključevanju posameznih izvoznih naročil. Med njimi je tudi mlada pripravnica, ki se obenem šele uvaja za svoje bodoče odgovorno in zahtevno delo.

Naša želja je, da s takim načinom dela nadaljujejo še naprej, saj je medsebojno sodelovanje vreden faktor za doseg končnega uspeha.

SREČANJE Z IZDELKI EMO

Otroška leta

Mladeniška leta

Moška leta

Zakonska leta

Jesen življenja

Tokrat pa sem, kot sem že predvidela v prejšnjem čvekanju, povzročila precejšnje razburjanje. Sploh pa nisem predvidevala takšne zamere. Vendar pa še vedno vstrajam na tem, da »če mački na rep stopiš, zavili!« Torej, žene in dekleta v dekorju in deloma v emajlirnici, se čutijo krive, ker hodijo res tja, kamor sem rekla. Ampak, ne razumem, saj nisem hotela nobenemu ničesar »odžretti!« Kdo pa kaj pravi, da sem komu »fauš«, če se kdaj kako povese! Moj bog, kako smo že daleč! Saj človek ne sme ničesar reči! In zanima me, kako mi bodo stopili na prste? Moram pa bolj temeljito obrazložiti, da s tistim, da hodijo le na zadeve, kjer se kaj pije in je, sploh ni rečeno, ne napisano, da se to tiče samo žensk v obratu. Tudi ženske v upravi spadajo zraven. Ne vem pa, zakaj se vedno razburjajo le nekateri. Ne vem, če ni morda tole moje pisanje samo vzrok, da bodo lahko same, ker jim pač tako bolj kaže, praznovale. Pol piške je le več, kot pa samo četr. Ne vem, kako je, zamerim pa šefu tam v oddelku, ki pravi, da bo že pokazal Spila, da ve, kdo je itd. Ne vem, kaj bo pokazal in kako ve tako sigurno, kdo je to. Mogoče se presneto moti in ne vem, če bo tako lahko opravil z njo. Mejdun, tako lahko se pa ne damo! Posebno pa še ne, ker je to res in s tem, če kaj napišem, nobenemu ne škodim. Hočem samo dobro in to vsem, ki so zaposleni pri nas. Nikakor pa ne samo nekaterim, ki pa začuda, vedno nekaj »cvilijo«.

Naj kdo ne razume tega kot opravičilo. Nekako mi opravičevanje ne gre izpod jezika. Če pa bodo rekle, da so res radi neke čvekave babe — Spile, raje same obhajale 8. marec, potem pa ne vem, če bo to resno zvenelo in če jim bo kdo verjel, da so to napravile samo radi tega. Ker smo en kolektiv, pa čeprav razdeljen na ekonomske »one«, je le prav, da praznujemo praznik žena, ki se praznuje vsepovsod, ne glede na rasne razlike, na politične »one« in še kaj drugega, menda pa ja ne bom pri nas gledali na eno gobcanje ene jezične babnice. To ja meče slabo luč na vse nas! Zato prosim, dajte praznujte ta praznik skupaj, lepo v slogi in soglasju, ne bo vam žal! Vem, da ste se za tako ločeno praznovanje odločili kakorkoli že prej in je moje pisanje samo izgovor, pa četudi pravite drugače, ne bi rada in ne želim, da bom jaz vzrok takemu razlikovanju. Mislim, da bo vaš vodja to razumel in me v tem podprl in ne bo skušal več stopiti mi na prste in me zašpiliti.

Pa še neko drugo reč imam tokrat. Hecno je, da moje besede in pisanje vedno zadene na pačne ljudi. Po tem sklepam, da

ni samo tisto narobe, za kar jaz vem in mislim, ampak se take zadeve pojavljajo tudi drugje. Torej, tokrat gre pa za brskanje po predalih. Spet ne razumem, zakaj se razburjajo snazilke. Če malo bolj natančno preberejo moje pisanje, bodo vidèle, da tam piše: ... »da kdo izkoristi odsotnost lastnika in gre prebrskati...« torej gre za brskanje med službenim časom. Kadar pa ve delate, pa uslužbenecv menda ni, kolikor vem. Torej, da smo si na jasnem, vas ne zadeva ničesar in le mirno kri. Raje poglejte, kje je kaj pajčevine, kot pa, da se jezite.

Danes pa nisem nič novega napisala. Ni šlo drugače, kot da sem se spustila utemeljevati. Beseda ni konj. Včasih pravijo, da beseda nič ne zaleže, jaz pa bi rekla, da včasih še preveč, posebno tam, kjer ni treba.

Pa drugič kaj več povem, če me do takrat še ne bodo »raztrgali« ali kako drugače »zašpilili«, ker zdaj je pustni čas, ta čas presneti!

Pa zdravo

Spila

Oprosti Spilal Za besedo
v imenu vseh, ki jih imaš na
piki.
Le me v obratu kamen smo
spotiki.
Pred svojim pragom raje bolj
pometi.
Na zdravje reci! Kiha ves
obrat —
žena stotine po tovarni širni,
ker jezik svoj ti ne krotiš
nemirmi
in marec osmi ti je že napoti.
Nas, veš, ne bo! A tebi:

DOBER TEK!

Le glej, da tebi kdo na rep ne
stopil
Očitki tvoji bolj naj bodo
skopi,
dlanem zgaranim se nikar ne
smej.
Morda ujela res si kakšno
pikro,
da si, sirota, od sramu zardela.
Le kaj pa SPILA v kofetarni
dela?
Mar tam je nje delovno mesto?
Le kdo na svetu res je brez
napak.
Napak bisago človek nosi zadaj.
S čem drugim raje se v bodoče
ubadaj,
očitke tvoje naj pogoltne mrak.
Kdo si — in kaj — nam malo
mar.
Ti nam — me tebi — pa smo
bot!
Ne vtikaj nos svoj vsepovsod,
a nam, v obratu, mir že daj!
Rafaela

Izletnikovi izleti TRST ZA 41 N-din

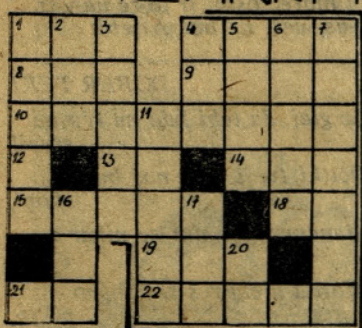
Trst ni samo trgovsko mesto, ki zaradi cen blaga privablja številne Slovence, ampak tudi zanimivo turistično mesto. Naseljeno je bilo že zelo zgodaj. V 12. stol. pred našim št. je bilo tu gradišče, v 6. stol. pr. n. št. se pojavi že ime Tergeste, Rimljani so prišli sem leta 178 (lepo ohranjeno gledališče ter zid), ki so na moč preganjali tudi Kristjane — med njimi tudi Justa, katerega so mučili in leta 303 utopili. Trdnjava sv. Justa je turistično atraktivna točka, ki je vredna ogleda. Grad, spomeniki, cerkev, razgled in še bi lahko naštevali. Zato pravimo v Trstu niso samo trgovine, tudi druge stvari so lepe in vredne ogleda. Velikokrat pa se v naši ihti na to niti ne spomnemo.

Kadrovske vesti

Novi člani kolektiva:

KOTNIK Darko — surovinski oddelek, ANIČIĆ Mirko — izdelava odpreskov, ŠTEFANIČ Krištof — izdelava odpreskov, JEZOVŠEK Alojz — izdelava odpreskov, VEBER Anton — izdelava odpreskov, GROZDANOV Borislav — prodaja. Med nami vam želimo obilo delovnih uspehov!

KRIZANKA

Vodoravno: 1. pristanišče v Izraelu, 4. žuželka, 8. mlečni izdelek, 9. višinska točka, 10. vljuden, 12. začetek oslovskega glasu, 13. oblika pomožnega glagola, 14. igralne karte, 15. vrsta, sloj, 18. to je, 19. obdobje, 21. neznan, 22. država pod Himalajo.

Navpično: 1. žolca — fr., 2. vladar, 3. operni spev, 4. turška utežna mera, 5. kislata pijača iz koruzne moke in vode, 6. pismono potrdilo, 7. moško ime, 11. letni čas, 16. industrijska rastlina, 17. naplačila, 20. anno passato.

Slovenska elektro in kovinska industrija je v neugodnem finančnem položaju. V letu 1966 se je sicer celotni dohodek povečal za 16% v kovinski industriji, vendar je povečanje neto produkta samo 9%, kar je posledica prekomernega porasta cen materialom v poreformnem obdobju. V hitrem porastu so tudi terjatve kovinske industrije do kupcev, ki znašajo konec septembra 441 milijonov N-dinarjev ali 14% več kot konec leta 1965. Obveznosti do dobaviteljev so se v tem času zmanjšale za 8% na 227 milijonov N-din. Porast celotnega dohodka v elektro industriji znaša kar 25%, neto produkta pa samo 8%. Celotne zaloge so se v obeh industrijskih panogah povečale za 23% po reformi, zaloge končnih izdelkov pa kar za 60%. Odstotek odpisanih delovnih

Izstopili so:

STAMOL Ivan — samovoljno zapustil delo, ZALOŽNIK Drago — umrl, GRACNER Karl — invalidsko upokojen, BUHA Desanka — dala odpoved, ŠABIĆ Muharema — samovoljno, JANEŽIĆ Silva — samovoljno.

Poročili so se:

KUGLER Alojzija, TRAVNER Karla-TRSTENJAK, BUHA Desanka-JANJUČEVIĆ, KNEZ Franc, VRABIĆ Karl, PANGERL Gizela-KACIČNIK, VEISENBAH Friderika-ROBIĆ, ČREPINŠEK Milan, JELOVŠEK Marija-SULIGOJ, ŠULIGOJ Oskar.

Na novi življenjski poti naše iskrene čestitke!

prilav v kovinski industriji Slovenije znaša kar 61,5% napram povprečni odpisanosti 55,3% v celotni industriji Slovenije.

Tudi kovinska industrija v SR Srbiji zaostaja v proizvodnji. Ta padec proizvodnje znaša v oktobru 1966 napram istemu mesecu leta 1965 kar 6,5%. Občutno zaostaja proizvodnja sredstev za delo (manjša za 9,5%), kar je posledica zmanjšanja investicij, padca izvoza, velikih nakopičenih zalog v trgovini ter pomanjkanja obratnih sredstev. Na področju proizvodnje blaga široke potrošnje znaša v oktobru 1966. leta zmanjšanje proizvodnje napram istemu mesecu v letu 1965 samo 2,1%. Ceni se, da je vzrok predvsem v pomanjkanju obratnih sredstev v trgovini ter v sezonskem karakterju posameznih kovinskih izdelkov. Se močnejše je zaostajanje proizvodnje v elektroindustriji Srbije, ki je v oktobru 1966 zabeležila 12% padec v proizvodnji napram istemu mesecu 1965. leta. Na tako nizko proizvodnjo vplivajo padec novih potrošniških kreditov za radijske in televizijske sprejemnike, strukturne spremembe v asortimentu elektro izdelkov kot npr. električnih grelcev in radiatorjev, saj se je prodaja teh skoraj ustavila.

DOPISUJTE
V
NAŠ
LIST!

Je pač tako

— Ti Franček, a misliš, da bi tebe tudi motila kakšna rahla jutranja muzika.

— Mene ne, mene — pač pa tiste, ki cajtnge berejo!

— Zdaj pa delajo spet naši zvočniki, ane.

— Eh, zaradi mene delajo ali pa ne.

— Zaradi tebe že, zaradi mene pa ne, saj še med malico ne morem spati.

— Zakaj pa misliš, da so usposobili ozvočenje?

— Zato, da z enominutno glasbo zbude naše šefe.

KRATKE

Upravičena enka?

»Ta nesrečna matematika, že spet si dobil enko! Kje ti je pa spet zdrsnilo?«

»Veš, ata, tovarišica mi je rekla naj prinesem s sabo v šolo tvojo kuverto in izračunam mesečno plačo, ki si jo dobil.«

»Fant, to si pa imel smolo, tega pa tudi jaz ne bi znal.«

Lahek zaslužek...

»Očka, tudi danes ne bom povedal mami, da si včeraj sedel v parku s tisto lepo damo, če mi daš 500 dinarjev.«

»Na, tu jih imaš, pa izgini,« in na tihem pri sebi: »No, dal sem mu zadnji petstotak, še sreča, da ni smrkavec cene dvignil.«

Prilika za učenje tujih jezikov

»Kaj praviš Uroš, kam naj se obrnem, da bi se naučil kakšnega tujega jezika?«

»Nič lažjega. Če imaš denar, pojdi v zdravilišče, tam te gotovo ne bo motil noben Slovence.«

ZA STANOVANJE — MOPED

Za nekaj let iščem stanovanje ali vsaj večjo neopremljeno sobo. Za nagrado dam dvosedežni moped Colibri.

Ograjšek Olga,
Surovinski obrat

Iščem mlajšo upokojenko za varstvo otrok in pomoč v gospodinjstvu za čas od 7. do 14. ure dnevno. Plačam dobro.

Veninšek Stane,
— soba 15

Emajlreos

Časnik izhaja v okviru enote za informacije in tisk vsako drugo sredo v nakladi 4.200 izvodov in ga dobijo vsi člani kolektiva brezplačno. Ureja ga uredniški odbor: Eva Orač, ing. Jože Vajdetič, Ivo Gostečnik, Emil Jejčič in dr. Franc Zupančič. Glavni in odgovorni urednik Eva Orač. Naslov uredništva Celje/Mariborska 86, telefon 39-21, interna 240. Tisk in klišiji GP »Celjski tisk« Celje